

Performance of Dehyari in the Framework of Good Rural Governance; Case Study of Zanjan Villages, Iran

ARTICLE INFO

Article Type

Original Research

Authors

Jafari N.¹ MA,
Barghi H.*¹ PhD,
Ghanbari Y.¹ PhD

How to cite this article

Jafari N, Barghi H, Ghanbari Y. Performance of Dehyari in the Framework of Good Rural Governance; Case Study of Zanjan Villages, Iran. Geographical Researches Quarterly Journal. 2019;34(1):11-19.

ABSTRACT

Aims & Backgrounds In recent years, attention has been paid to governance, especially in rural studies. The good governance is about the ability of the government to serve the citizens, referring to laws, processes, and behaviors that express interests, manage resources, and exercise power in the community. The aim of this study was to assess the performance of Dehyari in the framework of good rural governance in rural areas of Zanjan.

Methodology This is an applied, descriptive-analytical research. The documentary and field methods were used to collect the data. The population of the research was rural population of Zanjan; according to the Cochran formula, 382 people were considered. For data analysis, statistical methods such as t-test, one-way variance, Scheffes test, and Promethean ranking model were used.

Findings The results of the research showed that among 8 governance indices, the dignitaries had better performance in the legitimacy and law abiding indices (3.42) and had a poor performance in the transparency index (2.75). The results of the Scheffe test showed that the villages in the central part have the highest mean (2.98) in terms of governance, which can be linked to the proximity of the villages to city center.

Conclusion The Ghareboteh village has the highest rank among the 25 villages in terms of possession.

Keywords Local Management; Governance; Zanjan City; Promethee Ranking

¹Department of Geography, Faculty of Geographical Sciences, Isfahan University, Isfahan, Iran

*Correspondence

Address: Faculty of Geography and Planning, Isfahan University, Azadi Square, Isfahan, Iran
Phone: +98 (31) 7933150
Fax: +98 (31) 7935773
h.barghi@geo.ui.ac.ir

Article History

Received: September 23, 2018
Accepted: January 12, 2019
ePublished: February 05, 2019

CITATION LINKS

[Azami M & Sourosh Mehr H; 2011] The Impact of Individual ...; [Badri A; 2012] Challenges of Rural Management ...; [Cawley M; 2009] Local Governance and ...; [Chobchian Sh, et al.; 2007] Factors affecting the performance ...; [Eftekhari A, et al.; 2012] Presentation of an Appropriate Rural ...; [Eftekhari A, et al.; 2007] New Attitude towards Rural ...; [Engel RE, et al.; 2010] Democracy, Ecological Integrity ...; [Falkowski J; 2013] Political accountability and ...; [Falsoleiman M, et al.; 2012] Assessment and evaluation of the ...; [Farahani H & Aienmoghaddam F; 2012] Evaluation of the performance ...; [Ghadiri Masoom M, et al.; 2013] The Pathology of Rural Assistance ...; [Goodwin M; 1998] The Governance of Rural areas ...; [Hasanvand E; 2011] Village Assistance Office ...; [Hashemi Manaf S & Bochani MH; 2012] Evolution Requirements Associated ...; [Hesam M, et al.; 2016] The Villagers' Satisfaction ...; [Kaufmann D, et al.; 2010] The Worldwide governance ...; [Khaje shahkahi A, et al.; 2012] The Factors Affecting the ...; [Kozehgar L, et al.; 2016] Assessment of Ahvaz Urban Management ...; [Mackinnon DF; 2002] Rural governance and local involvement ...; [Morrison TH; 2014] Developing a regional governance ...; [OECD; 2006] The New Rural Paradigm ...; [Connelly S, et al.; 2006] Situated Legitimacy: Deliberative ...; [Rahnema MR, et al.; 2011] Analyzing Good Urban ...; [Rezvani MR; 2004] Introduction to Rural Development ...; [Rezvani MR, et al.; 2013] Performance Assessment of Rural ...; [Rist S, et al.; 2007] Moving from sustainable management ...; [Secco L, et al.; 2011] How to Measure Innovative Modes ...; [Sojasi Gheidari H, et al.; 2017] Analyzing the role of local ...; [Soksreng TE; 2007] Good Governance in Cambodia ...; [Taleb M & Bakhshizadeh H; 2013] Rural cooperatives and ...; [Tavakkolinia J, et al.; 2012] Income on Urban Good ...; [Wang Sh, Yao Y, et al.; 2007] Grassroots Democracy and ...

عملکرد دهیاری‌ها در چارچوب حکمروایی خوب روستایی؛ مطالعه موردی روستاهای زنجان

نسرین جعفری MA

گروه جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران

حمید برقی PhD

گروه جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران

یوسف قنبری PhD

گروه جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران

چکیده

اهداف و زمینه‌ها: طی سال‌های اخیر توجه به حکمروایی به خصوص در مطالعات روستایی افزایش یافته است. حکمروایی خوب در رابطه با توانایی دولت برای خدمت به شهروندان به وجود آمده است و به قوانین، فرآیندها و رفتارهایی که منافع را بیان می‌کنند، منابع را مدیریت می‌کنند و قدرت را در جامعه اعمال می‌کنند، اشاره دارد. هدف پژوهش حاضر بررسی عملکرد دهیاری‌ها در چارچوب حکمروایی خوب در مناطق روستایی شهرستان زنجان بود.

روش‌شناسی: پژوهش از نوع کاربردی و روش مورد استفاده توصیفی-تحلیلی بود. برای گردآوری داده‌ها از روش‌های اسنادی و میدانی بهره گرفته شد. جامعه آماری شامل جمعیت روستایی شهرستان زنجان بود که مطابق فرمول کوکران تعداد نمونه ۳۸۲ نفر در نظر گرفته شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش‌های آماری نظیر t تک‌نمونه‌ای، واریانس یک‌طرفه، آزمون شفه و مدل رتبه‌بندی پرومتی استفاده شد.

یافته‌ها: نتایج نشان داد که دهیاران از میان ۸ شاخص حکمروایی در شاخص مشروعیت و قانون‌پذیری با میانگین ۳/۴۲ عملکرد بهتری داشتند و در شاخص شفافیت با میانگین ۲/۷۵ عملکرد ضعیفی داشتند. نتایج آزمون شفه نشان داد که روستاهای بخش مرکزی به لحاظ داشتن حکمروایی، بالاترین میانگین (۲/۹۸) را کسب کرده‌اند که می‌تواند با نزدیکی روستاهای این بخش به مرکز شهرستان در ارتباط باشد.

نتیجه‌گیری: روستای قوه‌بویه بالاترین رتبه را در میان ۲۵ روستا از لحاظ داشتن حکمروایی کسب نموده است.

کلیدواژه‌ها: مدیریت محلی، حکمروایی، شهرستان زنجان، رتبه‌بندی پرومتی

تاریخ دریافت: ۱۳۹۷/۰۷/۰۱

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۷/۱۰/۲۲

نویسنده مسئول: h.barghi@geo.ui.ac.ir

مقدمه

در جهان متحول امروز مباحثی در رابطه با تغییر نقش دولت به عنوان رهبر به وجود آمده است که بر مشارکت مردم در تصمیم‌گیری‌های مربوط به خود تأکید دارد. با توجه به این رویکرد دولت و ادارات دولتی آن تنها تصمیم‌گیرنده نبوده و قدرت در میان بازیگران مختلف اجتماعی توزیع می‌شود و علاوه بر دولت، بخش خصوصی و جوامع محلی به صورت مشترک تصمیمات را اتخاذ می‌کنند [Secco et al, 2011]. در این میان، روستا کوچکترین واحد تشکیلات اجتماعی محسوب شده [Rezvani, 2004] و حوزه‌های روستایی به عنوان قاعده نظام سکونت و فعالیت ملی، نقش اساسی در توسعه ملی دارند [Falsoleiman

et al, 2012]. روستاها، به لحاظ وجود مناسبات اجتماعی، اقتصادی و پایبندبودن افراد به قوانین عرفی و مدنی، نمی‌توانند از تشکیلات سازمان مدیریتی بی‌نیاز باشند [Rezvani, 2004]. بنابراین، یکی از محورهای اساسی در تحلیل مسائل روستایی توجه به ساختار مدیریت در این جوامع است [Chobchian et al, 2007] و به‌منظور اجرای یک سیاست یکپارچه، مدیریت روستایی نیازمند تغییر در روابط درونی دولت، بخش خصوصی و جامعه مدنی است [OECD, 2006]. در نتیجه طی دهه‌های گذشته انقلاب نهادی در رابطه با مدیریت به‌وجود آمده است [Hallerod et al, 2014]. دانشمندان علوم اجتماعی از اوایل دهه ۱۹۹۰ تاکنون با توجه به مشکلات موجود در روستاها و همچنین مدیریت آن، بر اهمیت نوع خاصی از قوانین و مقررات (حکمروایی) بر رفاه جوامع تأکید داشته‌اند [Bevir, 2011] که مرز بین حکومت و جامعه مدنی محسوب می‌شود و به نحوی بر مشارکت حکومت‌ها، شرکت‌های خصوصی، شهروندان و اجتماعات محلی برای طراحی و پیاده‌سازی سیاست‌های اقتصادی، اصلاحات اجتماعی و زیست‌محیطی تأکید دارد [Badri, 2012]. امروزه حکمروایی به عنوان پیش‌شرطی برای توسعه پایدار و الگوی مناسبی برای مدیریت روستایی معرفی شده است.

نظام مدیریت روستایی ایران نیز طی سالیان طولانی به لحاظ ساختارهای اجتماعی، تحولات و دگرگونی‌های پیچیده‌ای داشته است و خلاء مدیریت کارآمد و اصولی در روستاها در تمامی این ادوار مشکلات عدیده‌ای را برای روستاییان ایجاد نموده است [Azami & Souroush Mehr, 2011]. برای حل این مسائل، در دهه‌های اخیر به لحاظ اهمیتی که مدیریت در تحقق و عملیاتی‌کردن حق توسعه یافتگی و زندگی شرافتمندانه جامعه روستایی به عنوان یک شهروند دارند از یکسو و برای تحقق چشم‌انداز ۲۰ساله ایران در فضاهای روستایی و از سوی دیگر نیاز به سازکارهای جدید مدیریتی با گسترش نظریات و تجربیات در خصوص مدیریت خوب روستایی، شاخص‌هایی تحت عنوان حفظ تعادل بین نیازهای اجتماعی و اقتصادی و محیطی نسل حاضر و آینده از طریق توسعه انسانی پایدار، تغییر پارادایمی (حکمروایی) را در اداره امور ایجاد کرده است. در این رابطه، امروزه توسعه نظام شورایی و دهیاری‌ها، یکی از مطمئن‌ترین راه‌های رسیدن به اهداف، آرمان‌ها و مطلوب‌های انقلاب اسلامی، قانون اساسی و سند چشم‌انداز است. بنابراین، با توجه به جایگاه مهم دهیاری‌ها در مدیریت روستایی، ارزیابی عملکرد را برای آنها ضروری می‌کند که در صورت اجرای صحیح آن بسیاری از هزینه‌ها کاسته شده و با شناسایی نقاط قوت و ضعف زمینه کارایی و کارآمدی آنها را در انجام وظایف محوله خود فراهم می‌آورد. ارزیابی عملکرد دستگاه‌های اجرایی در قالب عباراتی چون کارایی و اثربخشی، توانایی پاسخگویی و غیره و در چارچوب اصول و مفاهیم علمی مدیریت برای تحقق اهداف و وظایف سازمانی در قالب برنامه‌های اجرایی، انجام می‌شود [Rezvani et al, 2013]. با این وصف،

شبکه‌های منطقه‌ای و فعال‌کردن پیش‌شرط مالی، اداری و دموکراتیک گسترده در این مناطق است و نقش دولت را نیز حیاتی دانسته و بیان می‌کند که سازمان‌های دولتی و خصوصی می‌توانند به اولویت‌بندی سرمایه‌گذاری و مداخله در امور مناطق روستایی کمک کنند. بنابراین با توجه به مطالعات انجام‌شده در این زمینه، پژوهش حاضر با هدف بررسی عملکرد مدیران محلی روستاهای زنجان و رتبه‌بندی و معرفی روستاهای برتر در زمینه مدیریت محلی با استفاده از مدل پرومیتی انجام شد.

مدیریت محلی

موضوع اندیشه اداری و دانش مدیریت و به خصوص هدایت و رهبری، موضوعی است که همواره با زندگی اجتماعی انسان مطرح بوده است [Sojasi et al, 2017] و شبیه آن در هر تمدنی بستگی به ساخت فرهنگی آن تمدن داشته است: [Badri, 2012: 148]. مدیریت مهم‌ترین عامل در حیات، رشد و بالندگی یا مرگ یک جامعه است و روند حرکت از وضع موجود به سوی وضع مطلوب را کنترل می‌کند [Eftekhari et al, 2012]. شواهد تاریخی نشان می‌دهد که از دیرباز، سازمان‌های محلی در اشکال مختلف وجود داشته و در واقع، بستری را فراهم آورده‌اند تا مدیریت‌های محلی اعمال مدیریت کنند و همچنین، به نیاز خودگردانی گروه‌های انسانی پاسخ دهند. امروزه پس از هزار سال حاکمیت نظام‌های حکومتی فئودالی، سلطنتی و دموکراسی، شوراهای روستایی و شهری در قالب یک نظام اداره محلی قدرت را در دست گرفته‌اند. واژه "Village" به معنی روستا نیز از ریشه "Villa" است؛ واژه‌ای رومی به معنی گروهی کوچک از محلات که دارای قدرت و استحکام کم است. بنابراین، نمی‌توان خاستگاه مدیریت‌های محلی را به کشور یا ملتی خاص نسبت داد؛ اما آنچه مسلم است، اداره امور محلی قدمت زیادی دارد [Ghadiri Masoom et al, 2013]. مدیریت محلی فرآیندی است که موجب می‌شود تصمیم‌گیری، اجرا و نظارت و مقررات‌گذاری درباره بخشی از امور ملی و محلی در چارچوب قانون اساسی و سیاست‌های کلی حکومت مرکزی به نهادها و سازمان‌های محلی در هر سطحی از فضای جغرافیایی (شهر، روستا، بخش، شهرستان و استان) واگذار شود [Hashemi & Bochani, 2012]. توسعه مدیریت محلی در ایران، یکی از مطمئن‌ترین راه‌های رسیدن به اهداف، آرمان‌ها و مطلوب‌های انقلاب اسلامی، قانون اساسی و سند چشم‌انداز است و تاکتیک مدیریت محلی، موفق‌ترین و برترین تاکتیک مدیریت در رسیدن به این راهبرد و برنامه‌های راهبردی ایران است (سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های وزارت کشور، ۱۳۸۴). به همین دلیل در حوزه مدیریت و برنامه‌ریزی روستایی، بند ۲ ماده ۱۳۷ قانون برنامه سوم به این امر توجه شده است و در سایر قوانین نیز پشتوانه‌های مالی تفویض و واگذاری اموری که جنبه محلی دارند از دستگاه‌های دولتی به سازمان‌ها و نهادهای محلی (شهرداری‌ها و دهیاری‌ها) پیش‌بینی شده است [Hasanvand, 2011]. در ایران، دهیاری یکی از ارکان مدیریت

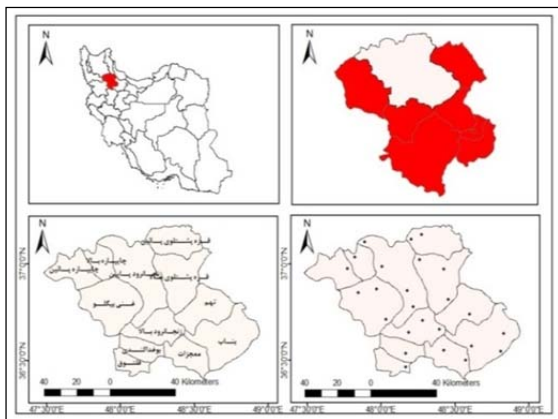
مدیریت محلی دارای یک سازوکار و مفهوم کلی سازندگی است که الزاماً دهیاران به عنوان مدیران محلی با عنایت به اهتمام دولت و مشارکت و خودیاری مردم باید قادر باشند تا در این راستا گامی موثر بردارند که این مهم می‌تواند با حکمروایی در مناطق روستایی حاصل شود. پژوهش حاضر به منظور ارزیابی عملکرد مدیران محلی (دهیاران) در چارچوب شاخص‌های حکمروایی خوب روستایی در روستاهای شهرستان زنجان انجام شد. بر همین مبنا بررسی‌های مختلفی در پژوهش‌های داخلی و خارجی انجام شده است که در ادامه به آنها اشاره می‌شود.

رهنما و اسدی [Rahnema & Asadi, 2011]، در پژوهشی با عنوان تعیین وضعیت شاخص‌های حکمروایی خوب شهری در شهر مشهد با استفاده از روش توصیفی-تحلیلی به این نتیجه رسیده‌اند که بین شاخص‌های ۹گانه از نظر شهروندان شاخص مشارکت (به معنای تمایل شهروندان به مشارکت و مسئولیت‌پذیری‌شان در تهیه طرح‌های شهری) بهترین و عدالت، مسئولیت و پاسخگویی بدترین وضعیت را داشته‌اند. کوزه‌گر و همکاران [Kozehgar et al, 2016] در پژوهشی با عنوان ارزیابی مدیریت شهر اهواز در چارچوب حکمرانی خوب شهری با استفاده از روش توصیفی-تحلیلی به این نتیجه رسیده‌اند که میانگین حکمروایی در شهر اهواز ۲/۲۰۱۲ بوده که پایین‌تر از متوسط قرار دارد. کونلی و همکاران [Connelly et al, 2006]، پیچیدگی مشروعیت در حکمروایی روستایی در منطقه پیک را مورد بررسی قرار داده‌اند و تجزیه و تحلیل داده‌های جمع‌آوری‌شده نشان داده که ذینفعان نیاز به مشروعیت را به عنوان یک پیش‌شرط برای حکمروایی موثر و به عنوان وسیله‌ای برای ترویج منافع خود عنوان کرده‌اند. ونگ و یائو [Wang & Yao, 2007] در پژوهشی با عنوان دموکراسی مردمی و حکمروایی محلی: شواهدی از روستاهای چین، اثرات انتخابات روستا را بر پاسخگویی کمیته روستا، اشتراک‌گذاری مالی محلی و مالیات دولت در مناطق روستایی چین بررسی کرده‌اند و داده‌ها از ۴۸ روستا برای دوره ۲۰۰۲-۱۹۸۶ به‌دست آمده است. انتخابات به طور قابل توجهی موجب افزایش سهم هزینه‌های عمومی در بودجه روستا شده است، اما سهم هزینه‌های اداری و درآمد دولت کاهش یافته است. یافته‌ها نشان می‌دهد که انتخابات، پاسخگویی کمیته روستا را افزایش داده است اما به اشتراک‌گذاری مالی، محلی و دولتی کاهش یافته است. هیچ مدرکی در رابطه با تأثیر انتخابات بر مالیات به‌دست نیامده است. موريسون [Morrison, 2014]، در مقاله‌ای با استفاده از ۴ شاخص به ارزیابی و مقایسه حکمروایی در مناطق روستایی ایالات متحده و استرالیا پرداخته و شاخص‌هایی مانند تعامل در شبکه‌های منطقه‌ای-تنوع و هم‌افزایی در ترکیب ابزار-نیرومندی و انطباق‌پذیری در طراحی ابزار-گسترده‌گی مالی دولت و پشتیبانی دموکراتیک مورد بررسی قرار داده است. وی با توجه به تجزیه و تحلیل داده‌ها به این نتیجه رسیده است که سطح بالای پتانسیل نهادی تابع تعامل

روستایی هم رویکردی است که در پی مشارکت مردم روستایی و تصمیم‌گیری خود مردم روستایی در طرح‌ها و برنامه‌های اجرایی و توسعه‌ای برای مردم روستایی است. حکمروایی روستایی نقش مدیریتی در روستا و تصدی‌گری‌های قبلی دولت در جامعه روستایی را به خود مردم روستایی و نهادهای مدنی و اجتماعی آنها واگذار می‌کند و در پی محدود نمودن قدرت سنتی سلسله مراتبی از بالا به پایین و تغییر آن به سوی تصمیم‌های جمعی است. حکمروایی روستایی در این زمینه با بازیگران دیگر (دولت و بخش خصوصی) وارد مذاکره می‌شود [Taleb & Bakhshizadeh, 2013]. بنابراین مدیریت محلی باید قادر به پیاده‌سازی تصمیمات به دنبال فرآیندهایی نظیر بهترین استفاده از افراد در دسترس، استفاده از منابع و زمان برای به‌دست‌آوردن بهترین نتایج ممکن برای جامعه را داشته باشند.

روش‌شناسی

شهرستان زنجان وسیع‌ترین شهرستان استان و مرکز استان زنجان است که محدوده مرکزی و شمال غربی استان را پوشش می‌دهد. این شهرستان در ۳۶ درجه و ۴۰ دقیقه عرض شمالی و در طول ۴۸ درجه و ۳۱ دقیقه طول شرقی در شمال غرب ایران واقع شده است (شکل ۱).

شکل ۱) موقعیت جغرافیایی منطقه مورد مطالعه (اسازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)

مساحت شهرستان ۶۷۶۳۰۰ کیلومتر مربع است و ۳۰/۵٪ مساحت کل استان را به خود اختصاص داده است. این شهرستان از طرف شمال به استان اردبیل از شمال شرق به استان گیلان، از شمال غرب به آذربایجان غربی و از جنوب غربی به استان کردستان و از طرف جنوب و جنوب شرقی به شهرستان‌های خدابنده و ابهر محدود می‌شود. طبق سرشماری در سال ۱۳۹۵، جمعیت شهرستان ۵۰۰۴۱۰ نفر بوده و شامل سه بخش (مرکزی، زنجانرود و قره‌پشتلو) و سه شهر زنجان، ارمغانخانه و نیک‌پی است. این شهرستان دارای ۱۳ دهستان است.

با توجه به موضوع مورد مطالعه، پژوهش حاضر از نوع کاربردی و

محلی در روستاهاست که در قالب نهادی عمومی و غیردولتی و به‌منظور اداره امور روستا تأسیس شده است [Khaje Shahkahi et al, 2012] و اداره امور محلی را با نظارت روستاییان از طریق شوراهای اسلامی روستا به انجام می‌رسانند [Farahani et al, 2012].

حکمروایی

حکمروایی از واژه یونانی Kebernetes و Kebernan گرفته شده است و معنی آن هدایت‌کردن و راهنمایی‌کردن است. لغت حکمروایی اشاره به پاسخگوبودن در سیاست‌گذاری و اجرا دارد [Tavakkolinia et al, 2012]. در خلال جهانی‌شدن، حکمروایی نمود بیشتری یافت زیرا مسائل و مشکلات جدید نیازمند رویکرد جدیدی بود [Engel et al, 2010]. حکمروایی در ادبیات توسعه نیز به طور فزاینده‌ای مورد استفاده قرار گرفته است [Soksreng, 2007] اما با وجود استفاده بسیار زیاد از واژه حکمروایی در رشته‌های مختلف، مفهوم حکمروایی همچنان مبهم، چندوجهی و با تفسیر و ادراکات مختلفی روبه‌رو بوده است و تعریف مشترک و چارچوب نظری کلی در این رابطه وجود ندارد [Secco et al, 2011]. نویسندگان و سازمان‌های مختلف یک مجموعه گسترده‌ای از تعاریف ارائه داده‌اند. برخی از آنها بسیار وسیع هستند که تقریباً هر چیزی را پوشش می‌دهند، مانند تعریف "قوانین، مکانیسم‌های اجرایی، و سازمان‌ها" که توسط گزارش جهانی توسعه جهانی ارائه شده است [Kaufmann et al, 2010]. اکثر تعاریف به نحوه استفاده از قدرت و اقتدار توسط افراد و موسسات و نهادها اشاره می‌کنند که ساختارهایی را برای شیوه زندگی افراد و تعامل آنها فراهم می‌کنند [DFAT, 2015]. بنابراین می‌توان گفت چشم‌انداز حکمروایی بر مبنای اعتقاد به امکان اقدام جمعی از طریق تشدید تعامل بین بازیگران درگیر در تمام سطوح به‌وجود آمده است [Rist et al, 2007]. حکمروایی خوب نیاز به در نظر گرفتن شرایطی که تصمیمات جمعی ساخته می‌شود، دارد [Fałkowski, 2013].

به حکمروایی به عنوان یک مفهوم و ساختار در حال رشد، در تحقیقات مربوط به توسعه شهر و روستا در طول دهه ۱۹۹۰ توجه زیادی شده است [Goodwin, 1998] که نتیجه آن توسعه مدل‌های جدید حکمروایی در مناطق روستایی و همچنین استقرار سازمان‌های محلی مانند شوراها توسط دولت‌های ملی و شکل‌گیری مشارکت محلی در این مناطق است [Mackinnon, 2002].

حکمروایی خوب روستایی، فرآیند تأثیرگذاری همه ارکان اثرگذار روستایی بر مدیریت محلی مناطق روستایی با تمام سازوکارهایی که به سوی تعالی روستا و مردم روستایی حرکت می‌کند، است. بر پایه این تعریف، تصمیم‌گیری درباره توسعه روستایی باید توسط همه کسانی انجام گیرد که در آن موثر و ذینفع هستند و باید براساس عدالت، آزادی و حق انتخاب روستاییان استوار باشد [Eftekhari et al, 2007]. با عنایت به این مساله، حکمروایی

تجزیه و تحلیل داده‌ها و آزمون فرضیه‌ها از نرم‌افزار SPSS 18 و آزمون‌های آماری آزمون t تک‌نمونه‌ای، واریانس یک‌طرفه، آزمون شفه و مدل رتبه‌بندی پرومیتی استفاده شد.

با توجه به ماهیت و مقیاس پژوهش، به‌منظور ارزیابی روایی پرسش‌نامه از روایی محتوایی شامل پانل متخصصان استفاده شد، به طوری که بعد از بررسی‌ها و مطالعات انجام‌شده در مورد پرسش‌نامه و مقایسه با پژوهش‌های پیشین در این زمینه، پرسش‌نامه به خبرگان و متخصصان (اساتید برنامه‌ریزی روستایی، کارشناسان امور روستایی استانداری زنجان و کارشناسان سازمان دهیاری‌ها) ارسال شد و بعد از چندین بار تصحیح به تایید متخصصان رسید. پایایی پرسش‌نامه حکمروایی با استفاده از آلفای کرونباخ برای همه شاخص‌ها بالای ۰/۷ محاسبه شد و بیشترین پایایی مربوط به شاخص کارایی و اثربخشی (۰/۹۰۳) بود و میزان پایایی سایر شاخص‌ها بدین شرح به‌دست آمد: عدالت (۰/۷۳۴)، مشارکت (۰/۷۸۸)، شفافیت (۰/۸۱۳)، مسئولیت‌پذیری (۰/۸۴۶)، مشروعیت (۰/۸۶۶)، توافق جمعی (۰/۸۴۴) و پاسخگویی (۰/۸۳۸).

از نظر ماهیت و روش به صورت توصیفی-تحلیلی است. برای گردآوری اطلاعات از دو روش کتابخانه‌ای و مطالعات میدانی مبتنی بر (پرسش‌نامه، مشاهده) استفاده شد. شهرستان زنجان شامل ۲۴۸ روستای دارای سکنه است که با توجه به تعداد بالای روستاها، تعداد ۲۵ روستا (۱۰٪) با توجه به ویژگی‌هایی چون توپوگرافی، داشتن جمعیت بالای ۵۰ خانوار، راه آسفالت و داشتن سابقه بیش از ده سال در تأسیس دهیاری، به عنوان نمونه انتخاب شدند. جامعه آماری این پژوهش، شامل ۲۵۵۸۸ خانوار (روستاهای نمونه) منطقه مورد مطالعه بود که از طریق فرمول نمونه‌گیری کوکران تعداد نمونه خانوارهای روستایی ۳۷۸ خانوار محاسبه شد که به‌منظور تعمیم‌پذیری بیشتر، برای روستاهایی که تعداد نمونه کمتر از ۵ به‌دست آمده بود، ۵ عدد پرسش‌نامه توزیع شد؛ بنابراین ۳۸۲ پرسش‌نامه بین سرپرستان خانوار توزیع شد.

در پژوهش حاضر عملکرد مدیران محلی روستاهای مورد مطالعه براساس شاخص‌های حکمروایی (کارایی و اثربخشی، عدالت و برابری، مشارکت، شفافیت، مسئولیت‌پذیری، مشروعیت، توافق جمعی و پاسخگویی) مورد ارزیابی قرار گرفتند (جدول ۱). برای

جدول ۱) شاخص‌ها و گویه‌های حکمروایی روستایی

شاخص	گویه
کارایی و اثربخشی	تسهیل در فرآیند دریافت اعتبارات، ایجاد زمینه برای اشتغال و گسترش فعالیت‌های تولیدی، حفظ بهداشت محیط، تسهیل فرآیند همکاری با بنیاد مسکن، تسهیل فرآیند همکاری با بخش‌داری، کمک به ایجاد امنیت روستا، اعلام برنامه‌های دهیاری، اطلاع‌رسانی در خصوص ساعات حضور دهیار در دهیاری، رضایتمندی از خدمات ارائه‌شده، بهبود محیط روستا (فضای سبز، دفن زباله و غیره)، بهبود آلودگی روستایی، تلاش مدیران در جهت جلوگیری از تغییر غیراصولی کاربری‌ها
عدالت	دریافت برابر عوارض از مردم، عدم تبعیض در ارائه خدمات شورا و دهیاری (جمع‌آوری زباله، صدور برنامه ساختمانی و غیره)، دین‌داری در تخفیف بهای خدمات برای افراد تحت پوشش کمیته امداد، فرصت برابر دسترسی به قدرت و عضویت در نهادهای محلی برای روستاییان
مشارکت	نظرخواهی از مردم در برنامه‌های روستا، اولویت‌بندی مشکلات، استفاده از نظرات مردم در تصمیمات، مشارکت مردم در انتخابات، مشارکت در فعالیت‌های عام‌المنفعه (خودپاری و غیره)
شفافیت	شرح درآمدها و هزینه‌های ایجادشده، اطلاع‌رسانی در زمینه پیشرفت طرح‌ها، اطلاع‌رسانی در رابطه با زمان‌بندی طرح‌ها، رضایت از میزان شفافیت مدیران در انجام امور روستا
مسئولیت‌پذیری	سربازدن مسئولان از اختیارات تفویض‌شده، واگذاری مسئولیت به افراد توانمند، آگاه‌سازی مردم در رابطه با امور روستا، مراقبت بر اجرای مقررات بهداشتی، مراقبت بر وضعیت بهداشتی نانوایی‌ها و فروشگاه مواد غذایی، اعتراف به اشتباهات مدیریتی، معرفی خانواده‌های بی‌سرپرست به کمیته امداد، رضایت مردم از مسئولیت‌پذیری مدیران روستایی
پاسخگویی	رسیدگی به شکایت مردم، برگزاری جلسات پرسش‌وپاسخ، تعهدپذیری مدیران، باور مدیران به پاسخگویی در فرآیند مدیریت
توافق جمعی	توافق جمعی روستاییان در خصوص موضوعات مهم روستا، موفقیت فعالیت‌های گروهی، میزان رابطه مدیران و مردم روستا، میزان رابطه بین دولت، بخش خصوصی و جامعه مدنی، نگرش و باور کار جمعی، رضایت از توافق جمعی
قانون‌پذیری	احترام به آداب و رسوم روستا توسط مدیران، میزان آگاهی مدیران از قوانین و عرف محل، بی‌طرفی مسئولین در برابر قانون، قانون‌محوری روستاییان، تاثیرگذاری گروه‌های صاحب نفوذ در تصمیم‌گیری‌های مربوط به روستا

یافته‌ها

با استفاده از روش نمونه‌گیری کوکران، تعداد نمونه ۳۸۲ نفر محاسبه شد و برای انتخاب نمونه خانوارها نیز از روش نمونه‌گیری تصادفی ساده استفاده شد. پاسخ‌های حاصل از پرسش‌نامه‌ها نشان داد که ۷۴/۳٪ پاسخگویان مرد و ۹۲/۴٪ متاهل بودند. ۶۴/۱٪ پاسخگویان را گروه سنی ۲۱ تا ۴۰ ساله تشکیل می‌دادند. از نظر تحصیلات ۱۸/۳٪ پاسخگویان تحصیلات دانشگاهی داشته و ۱۰/۲٪ بی‌سواد بودند. از نظر شغلی ۸/۹٪ پاسخگویان دارای شغل دولتی، ۹/۷٪ خانه‌دار، ۴/۷٪ بازنشسته، ۸/۹٪ بیکار، ۵۵٪ کشاورز

و ۱۲/۸٪ در سایر مشاغل، مشغول به کار بودند.

ارزیابی عملکرد مدیران محلی در چارچوب شاخص‌های حکمروایی روستایی

برای ارزیابی میزان حکمروایی در محدوده مورد مطالعه از آزمون t تک‌نمونه‌ای استفاده شد. تحلیل t تک‌نمونه‌ای حاصل از نظرات خانوارهای نمونه در رابطه با شاخص‌های حکمروایی نشان داد که بیشترین میانگین را مولفه مشروعیت و قانون‌پذیری با میانگین با دقت در گویه‌های مربوط به این مولفه‌ها می‌توان دریافت که ۳/۴۲ داشت (جدول ۲).

شهرستان در ارتباط باشد. بخش قره‌پشتلو با میانگین ۲/۸۳، رتبه دوم و در نهایت روستاهای بخش زنجانرود با میانگین ۲/۸۲، پایین‌ترین میانگین را از لحاظ داشتن حکمروایی کسب کردند (جدول ۴).

به‌منظور اولویت‌بندی وضعیت حکمروایی در روستاهای مورد مطالعه، از تکنیک پرومیتی استفاده شد؛ بنابراین برای اینکه وضعیت حکمروایی روستایی در روستاهای مورد مطالعه با دقت بیشتری مورد بررسی قرار گیرد و رتبه‌بندی روستاها علمی‌تر و واقعی‌تر باشد، از وزن‌دهی به شاخص‌ها با استفاده از دلفی پرداخته شد که در این روش از نظر متخصصین در رابطه با روستا و برنامه‌ریزی روستایی، کارشناسان سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌ها و امور روستایی استانداردی زجان استفاده شد که به هر یک از گویه‌ها و شاخص‌ها، وزنی اختصاص داده شد که مجموع وزن اختصاصی عدد ۱۰۰ (کارایی) ۳۰/۷۵، مسئولیت‌پذیری ۱۷/۳۷، مشارکت ۱۱/۶۲، مشروعیت ۱۰/۵، توافق ۹/۶۲، عدالت ۷/۳۷، پاسخگویی ۶/۹ و شفافیت ۶) بود. بنابراین با وزن‌بندی شاخص‌ها، نسبت به سطح‌بندی حکمروایی در مناطق روستایی مورد مطالعه اقدام شد که یکی از اهداف پژوهش بود.

برای سطح‌بندی روستاهای مورد مطالعه به لحاظ داشتن حکمروایی از تکنیک پرومیتی استفاده شد. در گام اول ماتریس تصمیم‌گیری براساس داده‌های حاصل از پرسش‌نامه‌ها شامل ۸ شاخص و ۲۵ روستا شد.

جمعیت روستایی در سنجش گویه‌های آگاهی مدیران روستا از قوانین و عرف محل با میانگین ۴/۰۵ تمایل خود را نشان دادند که بالاترین امتیاز در بین همه گویه‌ها بودند که نشان‌دهنده بومی‌بودن مدیران روستا در اغلب روستاها و در نتیجه آگاهی زیاد از قوانین و عرف محل بود. سایر مولفه‌های حکمروایی از دیدگاه خانوارهای روستایی، میانگینی پایین‌تر از مطلوبیت عددی را به خود اختصاص دادند که در این بین مولفه‌های شفافیت پایین‌ترین میانگین را با عدد ۲/۷۵ کسب کردند که در بین گویه‌های شفافیت، پایین‌ترین امتیاز را اطلاع‌رسانی در زمینه زمان‌بندی طرح‌ها با عدد ۲/۵۰ کسب کرد که نشان‌دهنده عدم شفافیت مدیران روستا در زمینه اعلام زمان اتمام طرح‌ها در روستا است و به طور کلی، اکثریت جامعه آماری پژوهش از عدم شفافیت مدیران محلی در امور مربوط به روستا ابراز عدم رضایت نمودند.

در ادامه برای بررسی تفاوت بین بخش‌ها، از واریانس یک‌طرفه یا ANOVA استفاده شد که نتایج حاصل نشان داد که سطح معنی‌داری ۰/۰۰۰ است که با توجه به اینکه پایین‌تر از ۰/۰۵ است و مقدار ضریب F محاسبه‌شده ۸/۶۵۷ است که نشان‌دهنده تفاوت معنی‌دار میزان حکمروایی بین گروه‌ها و درون گروه‌ها است (جدول ۳).

مقایسه میانگین بخش‌ها نشان داد که روستاهای بخش مرکزی به لحاظ داشتن حکمروایی، بالاترین میانگین (۲/۹۸) را کسب کرده‌اند که می‌تواند با نزدیکی روستاهای این بخش به مرکز

جدول ۲) ارزیابی عملکرد مدیران براساس حکمروایی روستایی (مطلوبیت عددی شاخص‌های مورد آزمون=۳)

شاخص‌های حکمروایی	میانگین	آماره آزمون t	سطح معنی‌داری	تفاوت از حد مطلوب	فاصله از سطح اطمینان ۹۵٪ بالاتر	پایین‌تر
کارایی و اثربخشی	۲/۹۰۲	-۴/۹۰۵	۰/۰۰۱	-۰/۰۹۷۳	-۰/۰۵۸۳	-۰/۱۳۶۴
عدالت و برابری	۳/۰۱۴	۰/۶۰۶	۰/۴۹۱	۰/۰۱۳۹	۰/۰۵۹۲	-۰/۰۳۱۳
مشارکت	۳/۱۷۴	۷/۴۴۶	۰/۰۰۱	۰/۱۷۴	۰/۲۲۰۴	۰/۱۲۸۳
شفافیت	۲/۷۵۲	-۱۰/۸۶۲	۰/۰۰۱	-۰/۲۴۷	-۰/۲۰۲۸	-۰/۲۹۲۵
مسئولیت‌پذیری	۳/۰۷۱	۳/۹۸۰	۰/۰۰۱	۰/۰۷۱۲	۰/۱۰۶۵	۰/۰۳۶۱
مشروعیت و قانونمندی	۳/۴۲۹	۱۸/۱۶۹	۰/۰۰۱	۰/۴۲۹	۰/۴۷۶۴	۰/۳۸۳۳
اجماع و توافق جمعی	۳/۰۲۷	۱/۴۶۰	۰/۰۴۶	۰/۰۲۷	۰/۰۶۴۵	۰/۰۰۹۵
پاسخگویی	۲/۸۱۳	-۷/۴۹۸	۰/۰۰۱	-۰/۱۸۷	-۰/۱۳۸۴	-۰/۲۳۶۸

جدول ۳) بررسی تفاوت حکمروایی بین گروه‌ها و درون گروه‌ها با استفاده از آزمون واریانس یک‌طرفه

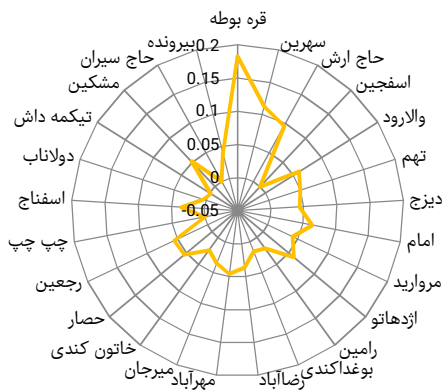
پارامتر	مجموع مجزورات	میانگین مجزورات	F	سطح معنی‌داری
بین گروه‌ها	۲/۰۵۲	۱/۰۲۶	۸/۶۵۷	۰/۰۰۱
درون گروه‌ها	۳۸/۱۷۱	۰/۱۱۹		
کل	۴۰/۲۲۴			

جدول ۴) مقایسه حکمروایی بخش‌ها با استفاده از آزمون شفه

میانگین	بخش	تفاوت میان دو گروه	خطای استاندارد	معنی‌داری
۲/۹۸	قره‌پشتلو	۰/۱۵۲۸۱	۰/۰۵۱۸۸	۰/۰۱۴
	زنجانرود	۰/۱۶۲۶۴	۰/۰۴۲۹۹	۰/۰۰۱
۲/۸۳	مرکزی	-۰/۱۵۲۸۱	۰/۰۵۱۸۸	۰/۰۱۴
	زنجانرود	۰/۰۰۹۸۳	۰/۰۵۴۵۹	۰/۹۸۴
۲/۸۲	مرکزی	-۰/۱۶۲۶۴	۰/۰۴۲۹۹	۰/۰۰۱
	قره‌پشتلو	-۰/۰۰۹۸۳	۰/۰۵۴۵۹	۰/۹۸۴

نام روستاها	کارایی و اثربخشی	عدالت و برابری	مشارکت	شفافیت	مسئولیت‌پذیری	مشروعیت	توافق جمعی	پاسخگویی
قره‌بوטה	۳/۴۶	۳/۴۰	۳/۲۰	۳/۲۱	۳/۴۴	۳/۶۷	۳/۴۳	۳/۳۰
سهرین	۳/۰۹	۳/۱۰	۳/۲۳	۲/۹۳	۳/۳۴	۳/۵۰	۳/۲۴	۳/۱۹
حاج‌آرش	۳/۰۲	۳/۳۰	۳/۲۴	۲/۹۶	۳/۳۰	۳/۸۰	۳/۱۶	۳
اسفجین	۲/۷۸	۳/۳۰	۳/۲۰	۲/۷۰	۲/۶۹	۳/۷۰	۳/۲۷	۲/۷۹
والارود	۲/۹۲	۳/۰۳	۳/۲۸	۲/۷۶	۳/۰۸	۳/۶۰	۲/۸۹	۲/۸۶
تهم	۲/۹۰	۲/۹۶	۳/۲۲	۲/۶۴	۳/۰۳	۳/۴۴	۲/۹۸	۲/۸۰
دیزج‌آباد	۲/۸۷	۳/۰۳	۳/۲۰	۲/۶۸	۳/۰۴	۳/۴۷	۲/۹۸	۲/۷۶
امام	۳/۰۱	۳/۰۳	۳/۰۴	۲/۷۲	۳/۰۴	۳/۴۴	۲/۹۹	۲/۷۳
مروارید	۲/۸۴	۳/۰۹	۳/۴۰	۲/۶۸	۲/۹۳	۳/۵۴	۳	۲/۶۱
اژدهاتو	۲/۹۳	۲/۹۸	۳/۲۸	۲/۷۲	۳/۰۷	۳/۵۲	۲/۹۵	۲/۷۲
رامین	۲/۷۴	۲/۷۷	۳/۲۸	۲/۷۳	۲/۸۷	۳/۱۱	۲/۷۶	۲/۸۱
بوغداکندی	۲/۷۳	۲/۹۸	۳/۱۵	۲/۶۸	۲/۸۸	۳/۱۴	۲/۹۶	۲/۵۷
رضآباد	۲/۸۸	۳/۱۶	۳/۲۳	۳/۰۶	۲/۹۸	۳/۵۰	۲/۹۷	۲/۹۴
مهرآباد	۲/۸۵	۳/۰۳	۳/۲۰	۲/۶۳	۳/۰۹	۳/۷۳	۲/۹۷	۲/۷۲
میرجان	۲/۷۵	۲/۸۶	۳/۳۶	۲/۶۸	۲/۹۹	۳/۲۱	۲/۸۶	۲/۶۸
خاتون کندی	۲/۷۶	۳	۲/۹۰	۲/۵۰	۲/۹۶	۳/۳۴	۲/۹۵	۲/۴۳
حصار	۲/۹۴	۳/۰۹	۳/۱۴	۲/۶۸	۳/۰۳	۳/۶۰	۳/۰۴	۲/۸۰
رجعین	۲/۹۱	۳/۰۶	۳/۲۰	۲/۶۷	۳/۱۱	۳/۴۹	۲/۹۷	۲/۷۲
چپ چپ	۲/۳۰	۱/۹۷	۱/۹۱	۱/۶۵	۲/۵۴	۲/۷۱	۲/۴۷	۱/۶۱
اسفناج	۲/۶۹	۲/۷۹	۳/۲۴	۳/۰۴	۳/۱۱	۳/۳۶	۲/۷۶	۳
دولاناب	۲/۴۳	۲/۳۱	۲/۳۱	۲/۳۱	۲/۷۴	۲/۹۴	۲/۸۳	۲/۳۳
تیکمه‌دانش	۲/۴۸	۲/۶۳	۳	۲/۷۶	۲/۶۸	۲/۹۶	۳/۱۳	۲/۷۳
مشکین	۲/۸۸	۲/۹۹	۳/۲۱	۲/۶۹	۳/۱۱	۳/۴۵	۲/۹۸	۲/۷۷
حاج‌سیران	۲/۴۳	۲/۳۶	۳/۱۶	۲/۶۸	۲/۶۴	۲/۷۲	۳/۰۳	۲/۶۶
بیرونده	۲/۷۳	۳/۱۰	۳/۴۰	۲/۷۶	۳/۰۲	۳/۱۲	۲/۹۳	۲/۸۰

همان آلترناتیوهای مدل هستند، وارد شدند (جدول ۵). بعد از تشکیل ماتریس تصمیم‌گیری گام‌های بعدی را انجام می‌دهیم و با توجه وزن‌های به‌دست آمده از نظر متخصصین، وزن‌ها را در توابع تاثیر داده و $\pi(a,b)$ ماتریس تصمیم‌گیری محاسبه شد و سپس جریان‌های خروجی و ورودی، یعنی Φ^+ و Φ^- محاسبه شد (جدول ۶).

شکل ۲) وضعیت حکمروایی روستاهای مورد مطالعه

در مرحله آخر نسبت به به‌دست‌آوردن فی اقدام شد. براساس یافته‌های پژوهش، روستاهای قره‌بوטה، سهرین و حاج‌آرش در این سطح‌بندی رتبه‌های اول تا سوم را به خود اختصاص دادند و روستای چپ‌چپ رتبه بیست‌وپنجم را به خود اختصاص داد. با توجه به نتایج حاصل از رتبه‌بندی پروموتی، وضعیت روستاها از

جدول ۶) مقدار جریان‌های خروجی و ورودی مثبت برای هر یک از آلترناتیوها

نام روستا	Φ^+	Φ^-	Φ	رتبه
قره‌بوטה	۰/۱۴۹	۰/۰۰۹	۰/۱۳۹	۱
سهرین	۰/۰۶۵	۰/۰۰۹	۰/۰۵۵	۲
حاج‌آرش	۰/۰۶۱	۰/۰۰۹	۰/۰۵۱	۳
اسفجین	۰/۰۲۵	۰/۰۰۸	۰/۰۱۷	۵
والارود	۰/۰۲۱	۰/۰۰۸	۰/۰۱۳	۱۰
تهم	۰/۰۱	۰/۰۰۷	۰/۰۰۳	۱۷
دیزج‌آباد	۰/۰۰۹	۰/۰۰۷	۰/۰۰۱	۱۹
امام	۰/۰۱۷	۰/۰۰۷	۰/۰۰۹	۱۴
مروارید	۰/۰۲۲	۰/۰۰۷	۰/۰۱۵	۸
اژدهاتو	۰/۰۱۸	۰/۰۰۵	۰/۰۱۲	۱۱
رامین	۰/۰۰۷	۰/۰۰۴	۰/۰۰۲	۱۸
بوغداکندی	۰/۰۰۳	۰/۰۰۴	-۰/۰۰۰۵۲	۲۳
رضآباد	۰/۰۰۸	۰/۰۰۴	۰/۰۰۴	۱۶
مهرآباد	۰/۰۱۹	۰/۰۰۳	۰/۰۱۶	۷
میرجان	۰/۰۱۴	۰/۰۰۳	۰/۰۱	۱۳
خاتون کندی	۰/۰۰۳	۰/۰۰۲	۰/۰۰۱	۲۱
حصار	۰/۰۱۹	۰/۰۰۲	۰/۰۱۷	۴
رجعین	۰/۰۱۵	۰/۰۰۲	۰/۰۱۳	۹
چپ چپ	۰	۰/۰۰۲	-۰/۰۰۰۲	۲۵
اسفناج	۰/۰۰۸	۰/۰۰۲	۰/۰۰۶	۱۵
دولاناب	۰/۰۰۰۶	۰/۰۰۱	-۰/۰۰۰۱	۲۴
تیکمه‌دانش	۰/۰۰۳	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱۷	۲۰
مشکین	۰/۰۱۳	۰/۰۰۱	۰/۰۱۱	۱۲
حاج‌سیران	۰/۰۰۲۸	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱	۲۲
بیرونده	۰/۰۱۸	۰/۰۱	۰/۰۱۷	۶

در قسمت افقی شاخص‌ها و در قسمت عمودی نام روستاها که

میانگین ۴/۰۵ تمایل خود را نشان داده‌اند که بالاترین امتیاز بین همه گویه‌ها بود و این نشان‌دهنده بومی‌بودن مدیران روستا در اغلب روستاها و در نتیجه آگاهی زیاد از قوانین و عرف محل است.

همچنین در رتبه‌بندی روستاها از لحاظ داشتن حکمروایی، با استفاده از مدل پرومتی، روستای قره‌بوته رتبه یک را در بین روستاهای نمونه (۲۵ روستا) کسب کرد. بنابراین با توجه به نتایج به‌دست آمده از این پژوهش پیشنهاد می‌شود مسئولین امر کلاس‌هایی را در جهت افزایش آگاهی و شناخت شهروندان از حقوق و وظایف خود برگزار کنند. با توجه به رابطه ضعیف دهیار و مردم، تقویت روابط بین دهیاران و مردم روستا از طریق ایجاد فضاهای دوستانه و نزدیک برای نظرخواهی، اطلاع‌رسانی و بازگویی مشکلات، اولویت‌ها و نیازهای شهروندان و استفاده از افراد معتمد در ایجاد بسترهای لازم مشارکت و همیاری انجام شود. با توجه به عدم شفافیت دهیاران در رابطه با عملکرد مالی ضروری است که مسئولین فرادست نسبت به شفاف‌سازی ساختار کارکردهای دهیاری‌ها اقدام نمایند. بهبود روابط دهیاری با برخی سازمان‌ها مانند آفای روستایی که این مهم می‌تواند با استفاده از دخالت بخش‌داری‌ها و امور روستایی استانداری محقق گردد. تخصیص عادلانه منابع و امکانات در محله‌ها و مشارکت تمام افراد محله در اعلام نظر و تصمیم‌سازی یکی دیگر از مواردی که می‌تواند عملکرد دهیاری‌ها را بهبود بخشد.

تشکر و قدردانی: موردی از سوی نویسندگان گزارش نشده است.

تأییدیه اخلاقی: موردی از سوی نویسندگان گزارش نشده است.

تعارض منافع: موردی از سوی نویسندگان گزارش نشده است.

سهم نویسندگان: نسرین جعفری (نویسنده اول)، پژوهشگر اصلی/نگارنده بحث (۴۰٪)؛ حمید برقی (نویسنده دوم)، پژوهشگر کمکی/تحلیلگر (۴۰٪)؛ یوسف قنبری (نویسنده سوم)، پژوهشگر کمکی/تحلیلگر (۲۰٪)

منابع مالی: موردی از سوی نویسندگان گزارش نشده است.

منابع

- Azami M, Sourosh Mehr H (2011). The Impact of Individual and Economic Variables of rural Woman on Their participation in Production Cooperatives. Rural Research. 1(4):179-204. [Persian]
- Badri A (2012). Challenges of Rural Management in Iran and providing Leadership Policies. Quarterly Journal of Policy Making. 2(3). [Persian]
- Cawley M (2009). Local Governance and sustainable rural development. Journal for Geography. 4(1):53-64.
- Chobchian Sh, Kalantari Kh, Shabanali Fami H (2007). Factors affecting the performance of Village Assistance Bureaus in Gilan province of Iran. Village and Development. 10(2):87-107. [Persian]
- Eftekhari A, Azimi Amoli J, Pourtaheri M, Ahmadipour Z (2012). Presentation of an Appropriate Rural Good Governance Model in Iran Case study: Rural Areas of

بحث و نتیجه‌گیری

طی سال‌های اخیر، توجه به تغییرات نهادی از سوی حکومت به حکمروایی در مطالعات روستایی افزایش یافته و به توسعه مدل‌های جدید حکمروایی در مناطق روستایی توجه زیادی شده است. در راستای جهانی‌شدن، حکمروایی خوب از موضوعات محوری و بسیار با اهمیت است و همچنین از راهکارهای مهم و اساسی برای اهداف هزاره است. امروزه گسترش رهیافت حکمروایی خوب روستایی مستلزم آن است که مردم و جوامع روستایی در تشکلهای مدنی به صورت شبکه‌های کوچک اجتماعی سازماندهی شوند تا از توانایی‌ها و استعدادها و خلاقیت‌هایشان به گونه‌ای مناسب استفاده کنند و به مدیریت آنها بپردازند. تشکیل دهیاری‌ها به عنوان بازوی اجرایی شوراها، زمینه مناسبی را برای تحقق حکمروایی خوب روستایی فراهم آورده است که در این میان مشارکت مردمی نیز یکی از مولفه‌های اساسی حکمروایی بوده چرا که هیچ توسعه‌ای بدون مردم و مشارکت مردم امکان‌پذیر نیست.

در همین ارتباط در پژوهش حاضر به ارزیابی عملکرد مدیران محلی در چارچوب شاخص‌های حکمروایی پرداخته شد. یافته‌های پژوهش نشان داد که دهیاران در منطقه مورد مطالعه عملکرد چندان مطلوبی نداشته‌اند. به عبارتی دیگر سطح رضایت مردم روستاهای مورد مطالعه از عملکرد دهیاران در وضعیت مطلوبی قرار نداشت به طوری که ۳ عدد از شاخص‌ها میانگینی پایین‌تر از ۳ داشتند و سایر شاخص‌ها نیز فاصله چندانی از مطلوبیت عددی (۳) نداشتند. به گونه‌ای که شاخص‌های شفافیت (۲/۷۵)، پاسخگویی (۲/۸۱)، کارایی و اثربخشی (۲/۹) کمترین میانگین را به‌دست آوردند و شاخص‌های عدالت و برابری (۳/۰۱)، اجماع و توافق جمعی (۳/۰۴)، مسئولیت‌پذیری (۳/۰۷)، مشارکت (۳/۱۶) و مشروعیت و قانون‌پذیری (۳/۴۲) بهترین میانگین‌ها را به‌دست آوردند. بیشترین نارضایتی مردم از عملکرد دهیاران در شاخص شفافیت (۲/۷۵) بود که مردم عنوان کردند دهیاری‌ها مردم را از شرح درآمدها و هزینه‌های ایجادشده، اطلاع‌رسانی در زمینه پیشرفت طرح‌ها، اطلاع‌رسانی در رابطه با زمان‌بندی طرح‌ها مطلع نمی‌کنند؛ به عبارتی دیگر میزان رضایت مردم از شفافیت دهیاران در سطح خیلی ضعیف قرار داشت که در این زمینه با حسام و همکاران [Hesam et al, 2016] که در پژوهش خود به این نتیجه رسیده‌اند که روستاییان در رابطه با آگاهی از درآمدها و مخارج دهیاری، شفافیت دهیاری در اطلاع‌رسانی قراردادهای، جریان‌بودن از فعالیت‌ها و اقدامات دهیاری بسیار نارضاعی بوده‌اند، همسو است.

با دقت در گویه‌های مربوط به شاخص مشروعیت که بالاترین میانگین را کسب نمود، می‌توان دریافت که جمعیت روستایی در سنجش گویه آگاهی مدیران روستا از قوانین و عرف محل با

- Kozehgar L, Adinehvand A, Alian M, Nazari N (2016). Assessment of Ahvaz Urban Management in the Context of Good Governance, An effort to achieve sustainable management. *Sustainable Architecture and Urban Design*. 4(2):1-16. [Persian].
- Mackinnon DF (2002). Rural governance and local involvement: assessing state community relations in the Scottish Highlands. *Rural Studies*. 18(3):307-324.
- Morrison TH (2014). Developing a regional governance index: the institutional potential of rural regions. *Rural Studies*. 35:101-111.
- OECD (2006). *The New Rural Paradigm - Policies and Governance*. OECD Rural Policy Reviews: Organization for Economic Co-operation and Development (OECD).
- Connelly S, Richardson T, Miles T (2006). Situated Legitimacy: Deliberative arenas and the new rural governance. *Rural Studies*. 22(3):267-277.
- Rahnema MR, Mafi E, Asadi R (2011). Analyzing Good Urban Governance Location in Mashhad Using. *Geography and Regional Development*. 8(15):197-224. [Persian]
- Rezvani MR (2004). *Introduction to Rural Development Planning in Iran*. Third edition. Tehran: Ghomas Publications. p. 306. [Persian]
- Rezvani MR, Mohammadi S, Piri S (2013). Performance Assessment of Rural Municipalities (Dehyari) using Common Assessment Framework (CAF) (Case study: Dehloran County). *Human Geography Research*. 45(1):199-216. [Persian]
- Rist S, Chidambaranathan M, Escobar C, Wiesmann U, Zimmermann A (2007). Moving from sustainable management to sustainable governance of natural resources: The role of social learning processes in rural India, Bolivia and Mali. *Rural Studies*. 23(1):23-37.
- Secco L, Da Re R, Gatto P, Pettenella D, Cesaro L (2011). How to Measure Innovative Modes of Governance in the EU Rural Policy: Key Dimensions, Indicators and Case Studies. *Proceeding for the 122nd EAAE Seminar*. 2011 Feb 17-18; Ancona, Italy.
- Sojasi Gheidari H, Esfarm Y, Rahbari M (2017). Analyzing the role of local management in reducing physical injuries with a good governance approach. *Rural Development Strategies*. 4(3):405-426. [Persian]
- Soksreng TE (2007). *Good Governance in Cambodia: Exploring the Link between Governance and Poverty Reduction*.
- Taleb M, Bakhshizadeh H (2013). Rural cooperatives and rural governance in Iran. *Community Development*. 4(2):25-46. [Persian]
- Tavakkolinia J, Eskandarpour M, Barghamdi M (2012). Income on Urban Good governance necessity of requirements and Challenges for realization in Iran. *Journal in Human Geography*. 5(1):135-152.
- Wang Sh, Yao Y (2007). Grassroots Democracy and Local Governance: Evidence from Rural China. *World Development*. 35(10):1635-1649.
- Mazandaran Province in Iran. *International Quarterly of Geopolitics*. 8(26):1-28. [Persian]
- Eftekhari A, Sojasi gheidari H, Einali J (2007). New Attitude towards Rural Management with an Emphasis on Effective Institutions. *Village and Development*. 10(2):1-30. [Persian]
- Engel RE, Westra JL, Bosselmann K (2010). *Democracy, Ecological Integrity and International Law*. Cambridge: Camnridge Scholars Publication. p. 520.
- Falkowski J (2013). Political accountability and governance in rural areas: Some evidence from the pilot programme LEADER+in Poland. *Rural Studies*. 32:70-79.
- Falsoleiman M, Sadeghi H, Kavooosi R, Moradi M (2012). Assessment and evaluation of the performance of farmers in the process of rural management and development. *Research and Rural Planning*. 1(1):73-95. [Persian]
- Farahani H, Aienmoghaddam F (2012). Evaluation of the performance and proficiency of Dhyari and Islamic council in process of rural management development, Case study: villages south Sar rood in Boyrahmad city. *Studies of Settlements Planning*. 7(18):118-127. [Persian]
- Ghadiri Masoom M, Taleghani GH, Kohestani H (2013). The Pathology of Rural Assistance Offices in East Azarbaijan Province: A Case Study of Bostan Abad County. *Village and Development*. 16(1):93-112. [Persian]
- Goodwin M (1998). The Governance of Rural areas: Some emerging research issues and Agendas. *Rural Studies*. 14(1):5-12.
- Hasanvand E (2011). Village Assistance Office Experiences, Functions and Barriers to Success: A Case Study of Selseleh County in Iran. *Village and Development*. 14(2):139-164. [Persian]
- Hashemi Manaf S, Bochani MH (2012). Evolution Requirements Associated with Relationships of Legislative and Executive Organization with local Management of the Islamic Republic of Iran in 1404 (2025). *Interdisciplinary Studies in Humanities*. 4(3):89-119. [Persian]
- Hesam M, Rezvani MR, Ashor H (2016). The Villagers' Satisfaction of Dehyari (Rural Management Unit) Performance with good governance approach (The case study: the villages of south district Gorgan city). *Geographical Planning of Space*. 4(14):99-128. [Persian]
- Kaufmann D, Kraay A, Mastruzzi M (2010). The Worldwide governance Indicators: Methodology and analytical Issues. *Hague Journal on the Rule of Law*. 3(2):220-246.
- Khaje shahkahi A, Soori F, Mahdavi Sh (2012). The Factors Affecting the Satisfaction of Villagers with the Performance of Rural Assistants: a Case Study of Koonani District of Koohdasht County. *Village and Development*. 15(1):23-41. [Persian]